

národní
úložiště
šedé
literatury

Využití bibliografických dat a jejich vizualizace pomocí bibliometrických metod

Szarzec, Jakub
2015

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-181070>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 21.07.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Využití bibliografických dat a jejich vizualizace pomocí bibliometrických metod

Jakub Szarzec

Národní technická knihovna

jakub.szarzec@techlib.cz

Úvodem

- ↘ Metody biblometrie a scientometrie v kontextu.
- ↘ Práce s bibliografickými daty.
- ↘ Vizualizace v bibliometrii.
- ↘ Další příklady vizualizace.
- ↘ Teorie + cvičení.

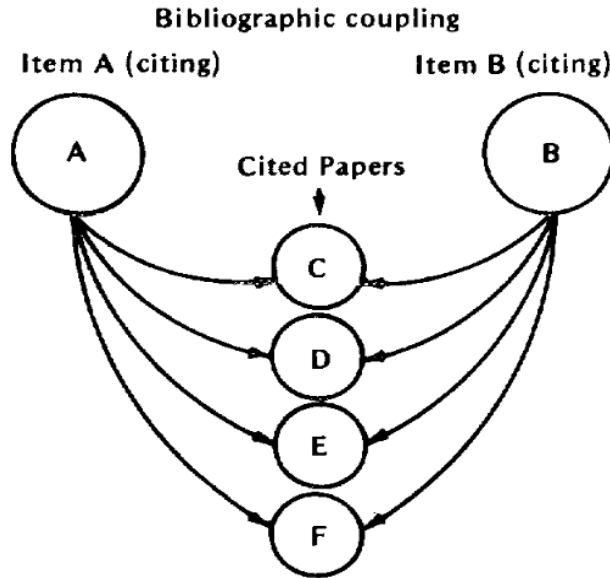
Bibliometrie a scientometrie v kontextu

- ↘ Vědecko-výzkumné metody. Nejsou to pouze tabulky a grafy v Excelu.
- ↘ Bibliometrické metody.
- ↘ Citační analýza je jednou z metod.
- ↘ Bibliografické a citační informace.
- ↘ Analýza vazeb mezi jednotlivými dokumenty.
- ↘ Analýza klíčových slov nebo libovolného textu (abstrakt článku).
- ↘ Interaktivní = Atraktivní. Přehlednost.

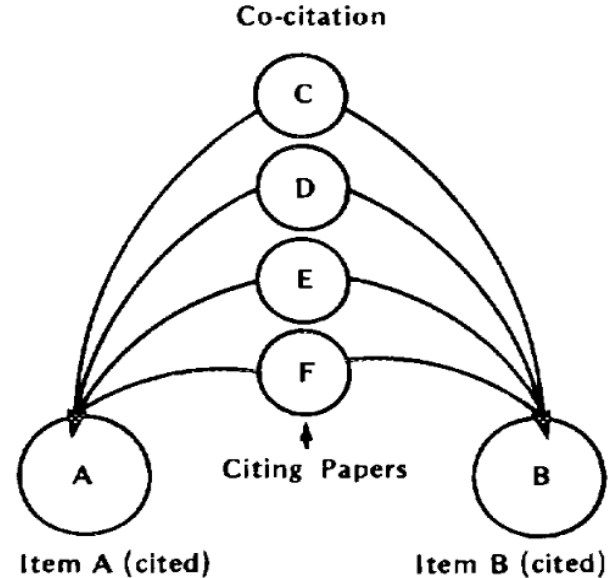
Bibliometrické metody

- ↘ Zakladem je **citační analýza**. Eugene Garfield, 1953. Citační indexace.
- ↘ **Bibliografické spojování** (bibliographic coupling). M. M. Kessler, 1963.
- ↘ **Ko-citační analýza** (co-citation analysis). Henry Small a Irina Marshakova, 1973. B. C. Griffith, 1981.
- ↘ Dvě různé metodologie zkoumající citační vazby mezi dokumenty.
Reference – použitá literatura ve vědecké publikaci.
- ↘ Matematicko-statistické metody.
- ↘ Analýza spoluautorství. Analýza klíčových slov.
- ↘ Jaký je mezi nimi rozdíl?
 - Zkoumají citované (BC) a citující (C-CA) dokumenty.

Bibliografické spojování vs. Ko-citační analýza

Citing papers A and B are related because they cite papers C, D, E, and F.

Papers A and B are associated because they are both cited by papers C, D, E, and F.

Práce s bibliografickými daty

OpenRefine - práce s vybraným datasetem.

Práce s vybraným datasetem.

Práce s daty - cvičení

↘ Dataset = soubor publikací.

↘ Data z RIV

→ VŠCHT FCHI (IČO: 60461373, orjk: **22310**)

↘ Data ze Scopus

→ AF-ID("Vysoka skola chemicko-technologicka v Praze" **60021588**) +
omezení na r. 2014.

↘ Jaký je hlavní rozdíl mezi datasety?

↘ OpenRefine.

OpenRefine

- 2010. Freebase Gridworks / Google Refine.
- Open source **nástroj** sloužící k slouží k získávání, čištění a úpravě dat. Bohatější než Excel.
- Dataset ze Scopus a RIV.
- Využívá **Google Refine Expression Language (GREL)**.
- Použití editace.
- **Vyhledávání** v záznamech a **funkce faset**.
- Základní příkazy jazyka GREL.
- Export.
- <http://openrefine.org>

The screenshot shows a window titled "Authors" with a GREL expression "grel:split(value, ', ')" and a "change" button. Below the expression, it indicates "1831 choices" and "Sort by: name count". The main area displays a list of author names, each followed by a count in a small box. The list is sorted alphabetically by name.

Author	Count
Pechacek J.	6
Prech J.	6
Schreiber I.	6
Sigler K.	5
Slavicek P.	6
Sot P.	6
Svoboda J.	6
Tuma J.	6
Vaclavik J.	6
Vilhanova B.	6
Voldrich M.	6
Bacakova L.	5
Branyik T.	5
Cajka T.	5
Capek J.	5
Cibulka I.	5
Coufalova L.	5
Fojt J.	5
Jankovsky O.	5
Jansen J.C.	5
Januscak J.	5
Joska L.	5
Kocourek V.	5
Kukal J.	5
Lhotak P.	5
Macek T.	5
Maljievskoy A.	5
Pazout R.	5
Prajzler V.	5
Pribyl M.	5
Prochazka A.	5
Rezanka P.	5
Rezanka T.	5
Reznickova A.	5

Využití OpenRefine – cvičení

- ↘ Čištění a úprava dat.
- ↘ Shluková analýza. Statistika.
- ↘ Výběr a získání potřebných informací.
- ↘ Příprava dat pro další zpracování (import do RIV).

Vizualizace a bibliometrie

Úvod do teorie grafů

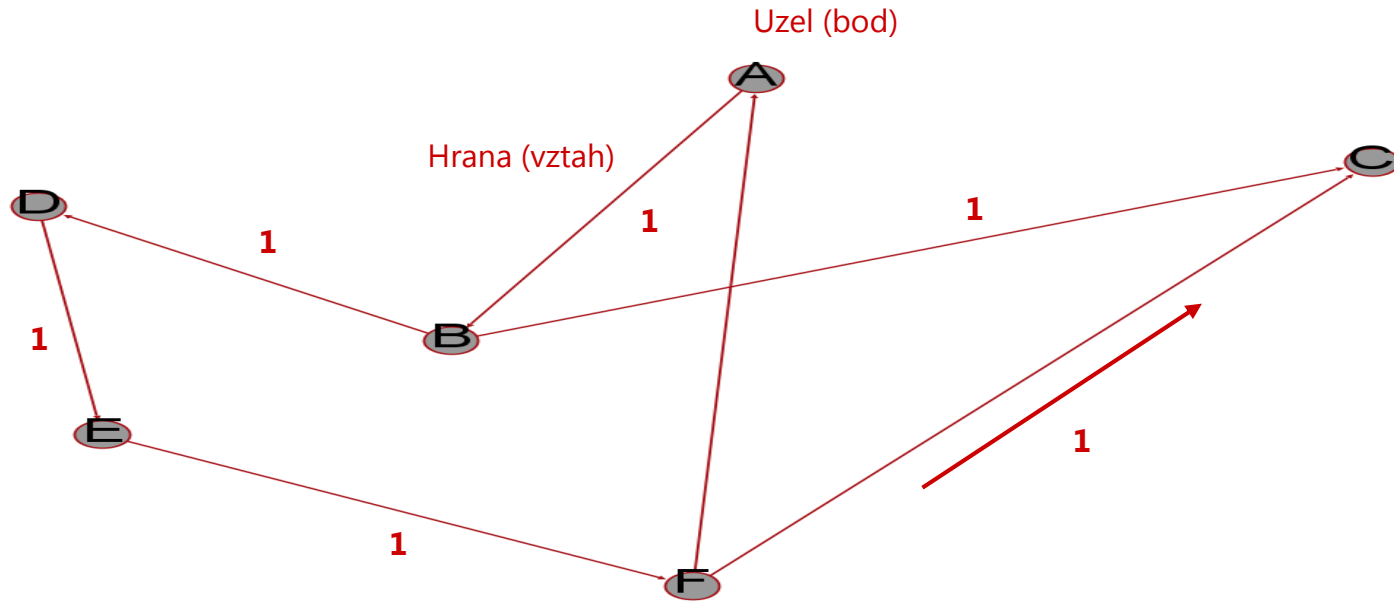
Příklady sítí a jejich vizualizace z pohledu bibliometrie.

Software.

Úvod do teorie grafů

- ↘ Vizualizace podle teorie sítí. Vizualizace BC C-CA
- ↘ **Leonard Euler . Pál Erdős a Alfréd Renyi.**
- ↘ BARABÁSI, Albert-László: **V pavučině sítí.** Paseka. 2009.
- ↘ Využití: matematika, biologie (genetika), lingvistika, informatika, média, informační věda, informatika, atd.
- ↘ **Množina** s vrcholy/uzly a hranami.
- ↘ Grafy mohou být **řízené** nebo **neřízené**.
- ↘ <http://teorie-grafu.cz/>

Příklad sítě (grafu)

Matice sítě (grafu)

Hrany (vztahy) v množině

	A	B	C	D	E	F
A		1	0	0	0	0
B	0		1	1	0	0
C	0	0		0	0	0
D	0	0	0		1	0
E	0	0	0	0		1
F	1	0	1	0	0	

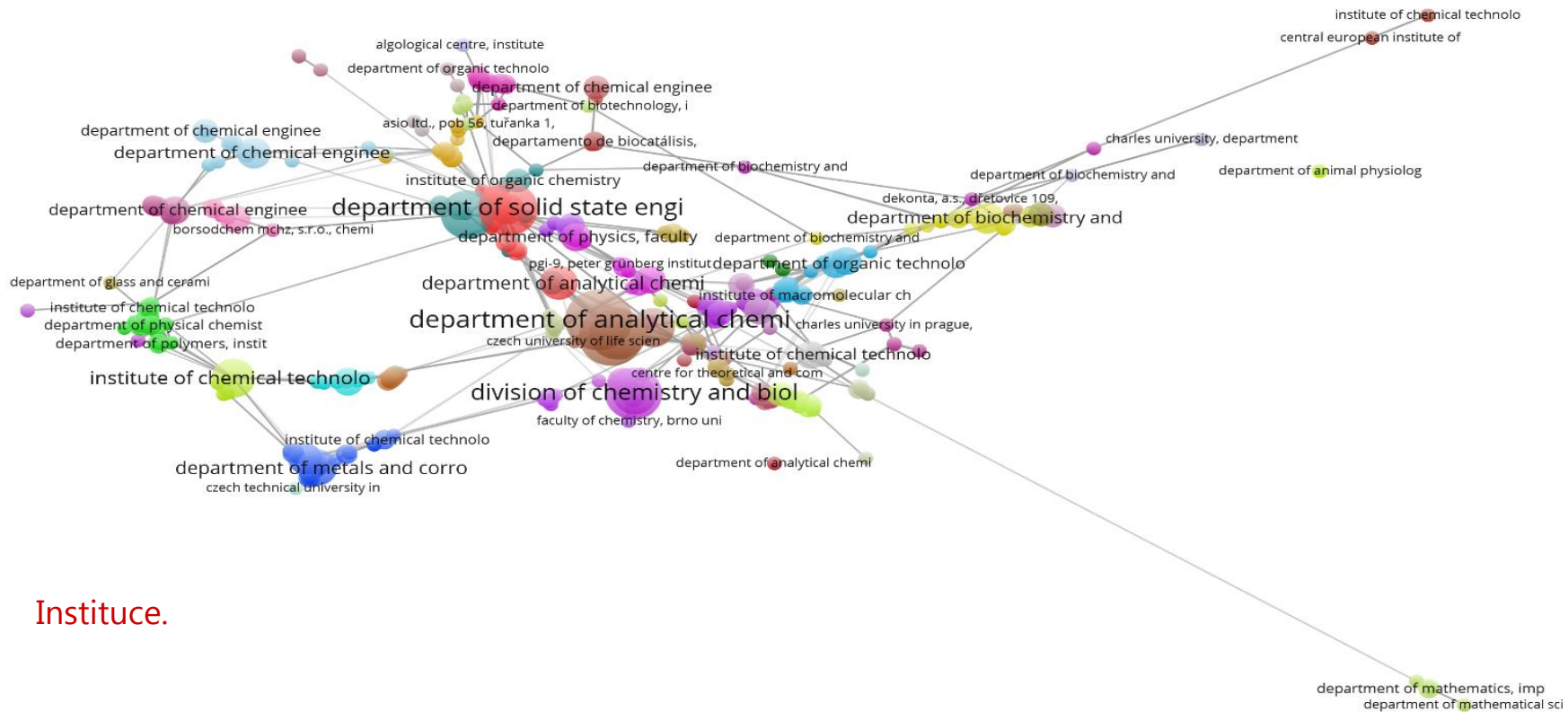
Uzly (body)
množiny

Vizualizace - cvičení

- ↘ **Bibliografické spojování a Ko-citační analýza.**
- ↘ Teorie grafů a sítí.
- ↘ Praktický příklad na staženém datasetu z databáze Scopus (WoS).
- ↘ VOSviewer, ScienceScape a Gephi.

VOSviewer

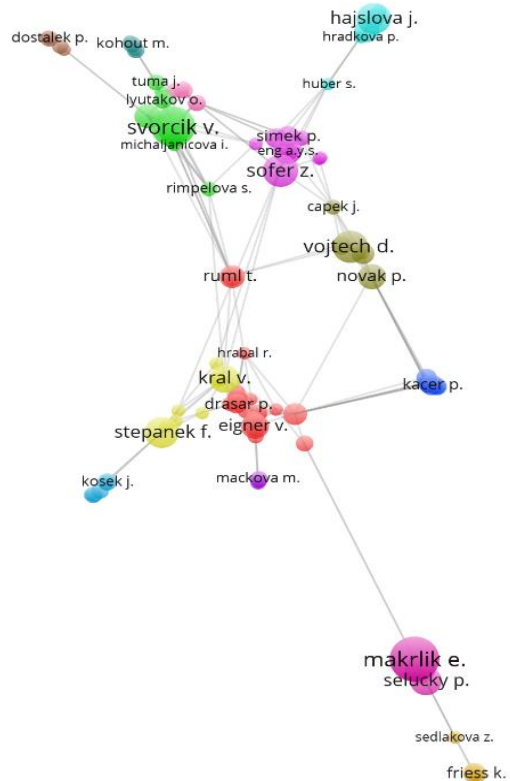
- ↘ Program pro vytváření vizualizací bibliometrických sítí a map z bibliografických dat.
- ↘ Shluková analýza.
- ↘ Kocitační mapy, spolupráce a klíčová slova.
- ↘ CWTS Leiden University. 2009.
- ↘ Scopus a Web of Science (PubMed).
- ↘ Stažený dataset z databáze Scopus.
- ↘ Export dat.
- ↘ Bez instalace. Pouze stažení.
- ↘ <http://www.vosviewer.com/Home>

Institute.

brabcova j.

Spoluautoři.

hostasa j.

kukal j.

malijevsky a.

cerveny l.

urban s.

buryan p.

slavicek p.

prochazka a.

sysalova j.

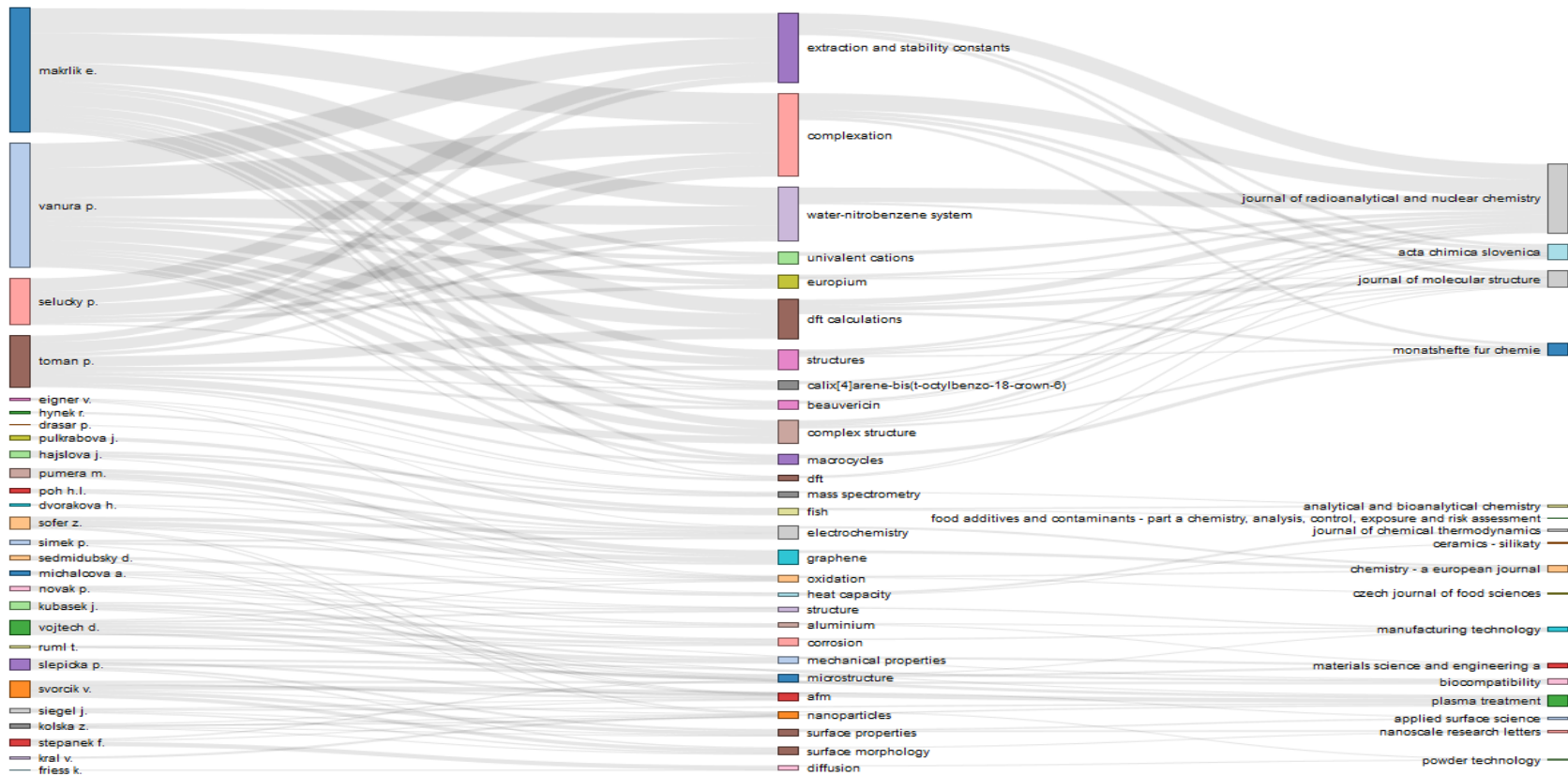
fojt j.

sigler k.

ScienceScape

- ↘ Soubor online nástrojů pro **vytváření vizualizací** bibliometrických sítí a map. Umožňuje zpracování a vizualizaci dat do grafů.
- ↘ Média Lab SciencesPo.
- ↘ OpenSource.
- ↘ Reference, klíčová slova, časopisy.
- ↘ Scopus a Web of Science.
- ↘ Export vizualizace sítě do **Gephi**.
- ↘ Stažený dataset z databáze Scopus.
- ↘ <http://tools.medialab.sciences-po.fr/sciencescape/index.php>

ScienceScape - příklad

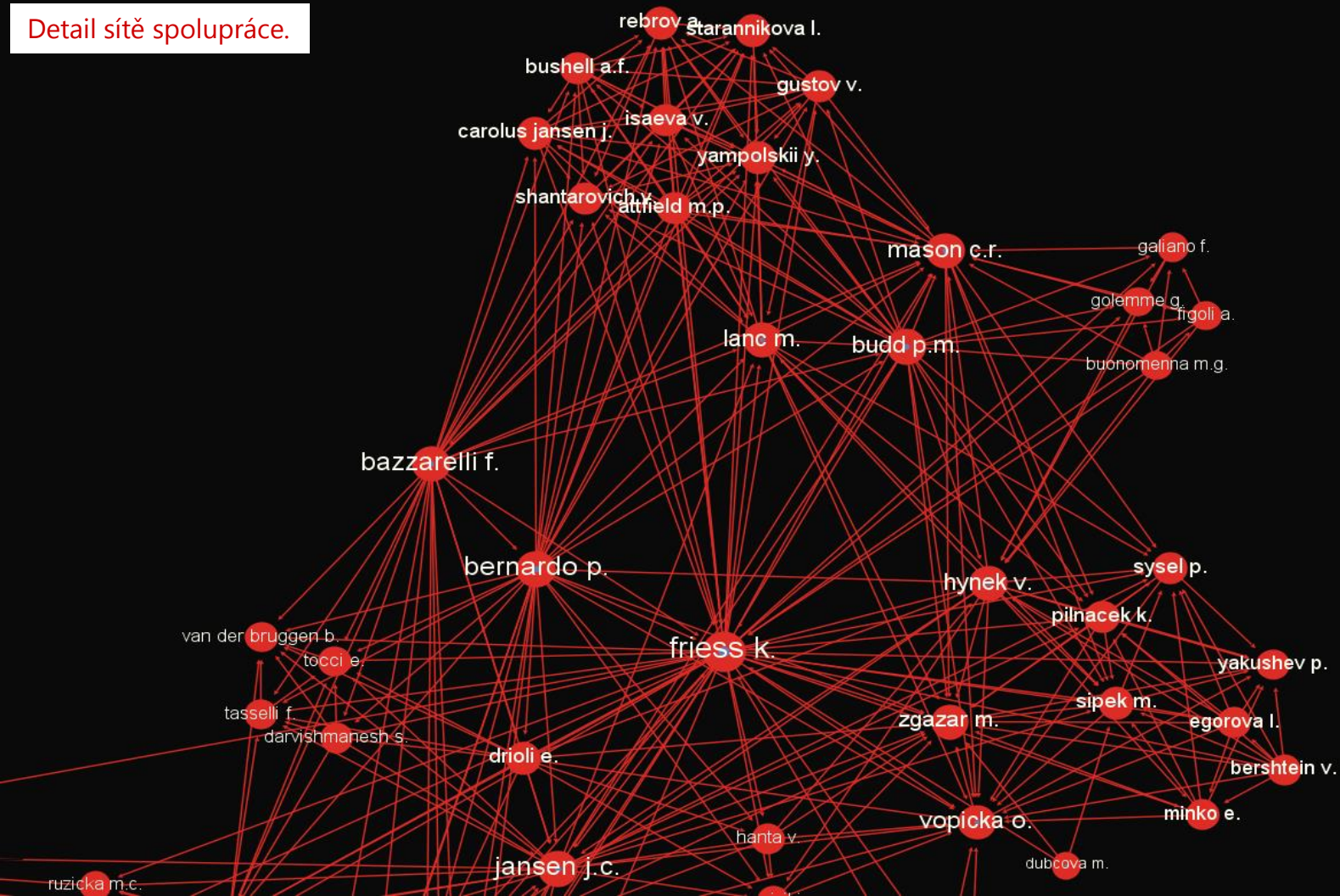
Gephi

- **Vizualizační** nástroj pro vyváření sítí. Vizualní analytika.
- Umožňuje **úpravu a manipulaci s daty**.
- Social network analysis. Statistika a metriky. Shluková analýza. Filtry.
- Grafická úprava.
- Použijeme **export ze ScienceScape** ve formátu GEXF = síť spolupracujících autorů.
- Nutná instalace.
- <http://gephi.github.io/>

Spolupráce mezi jednotlivými autory.

Detail sítě spolupráce.

Další vizualizační programy

↘ Excel template **NodeXL** (formát GraphML)

→ <http://nodexl.codeplex.com/>

↘ **CiteSpace**

→ <http://cluster.cis.drexel.edu/~cchen/citespace/>

↘ **Pajek** (formát NET)

→ <http://vlado.fmf.uni-lj.si/pub/networks/pajek/>

↘ **Science of Science (Sci²) Tool**

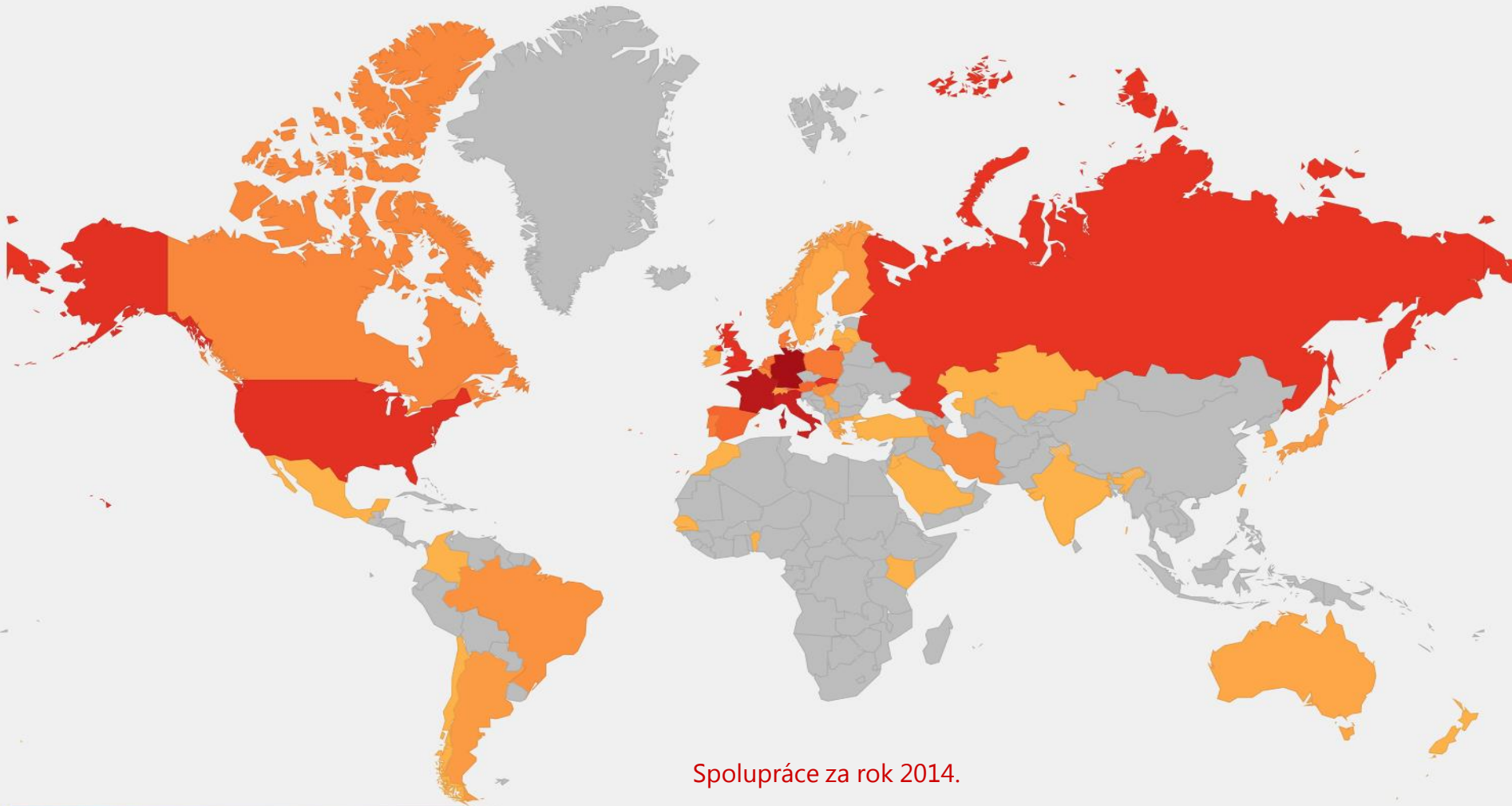
→ <https://sci2.cns.iu.edu/>

Další vizualizace

Příklady.

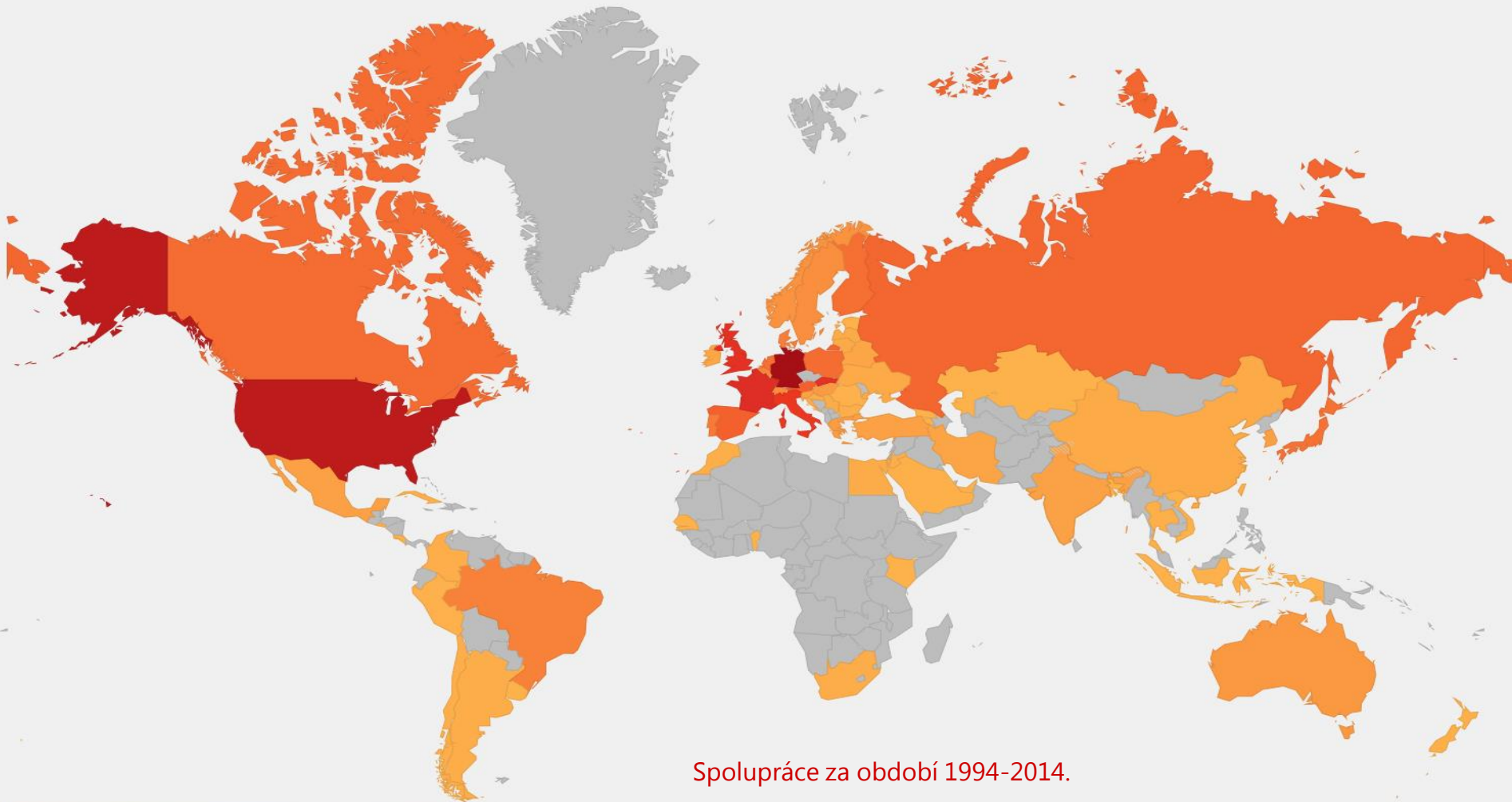
Geomapa zahraniční spolupráce.

Klíčová slova.

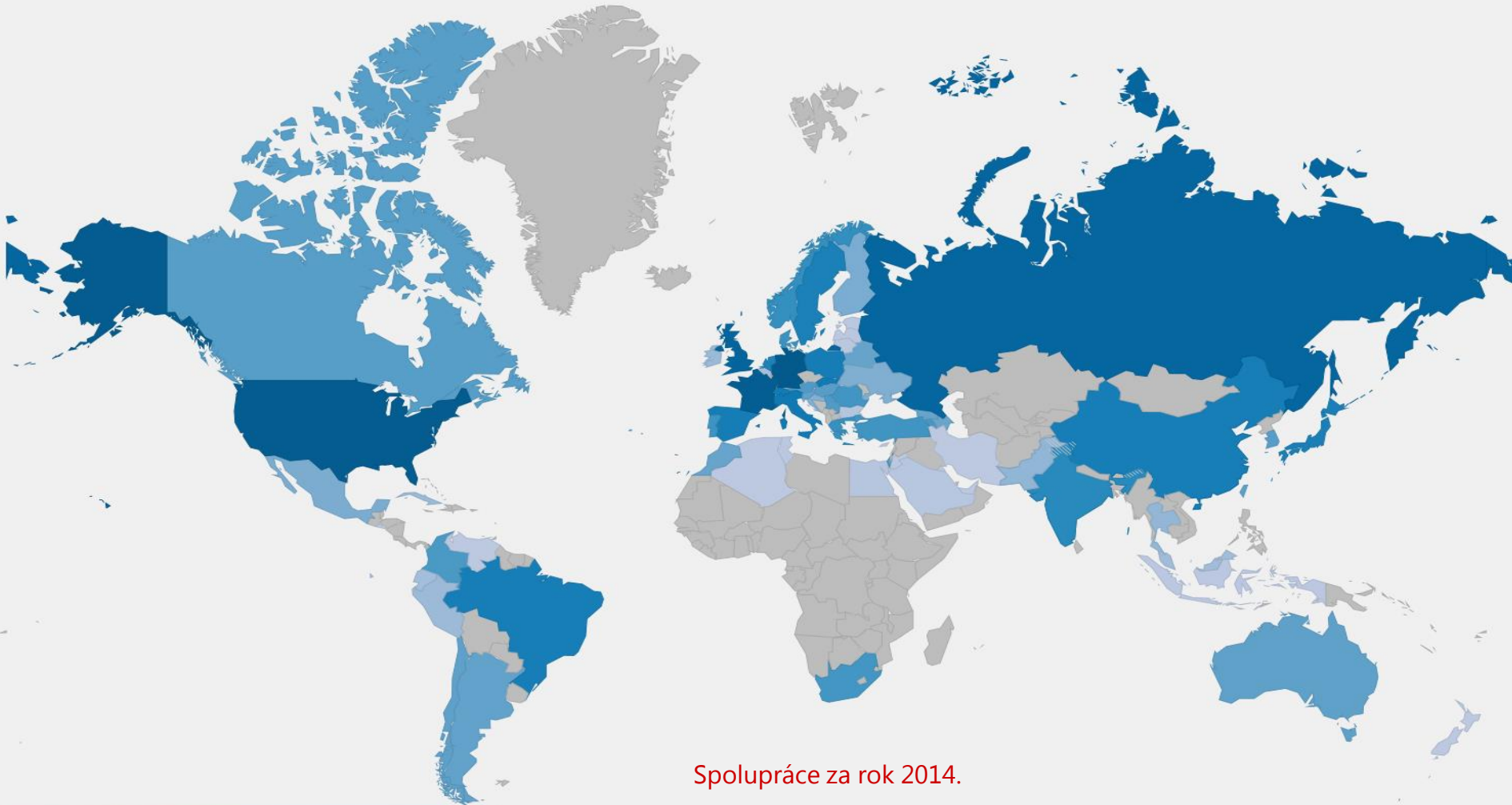
Spolupráce za rok 2014.

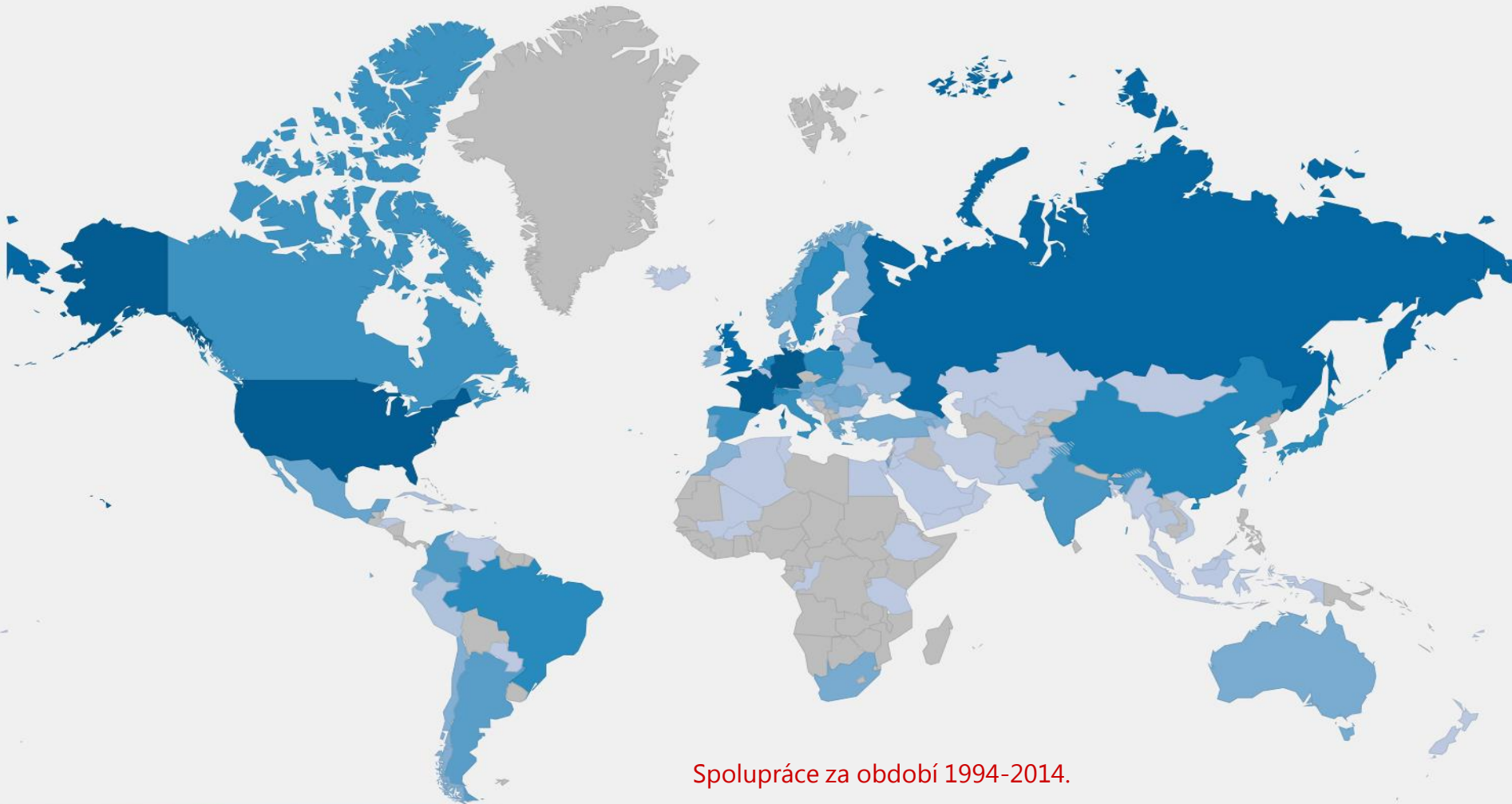

Spolupráce za období 1994-2014.

Spolupráce za rok 2014.

Spolupráce za období 1994-2014.

Search

Alerts

My list

My Scopus

Analyze search results

Export Print E-mail

AF-ID ("Vysoka skola chemicko-technologicka v Praze" 60021588) AND (LIMIT-TO (PUBYEAR , 2014)) [Back to your search results](#)

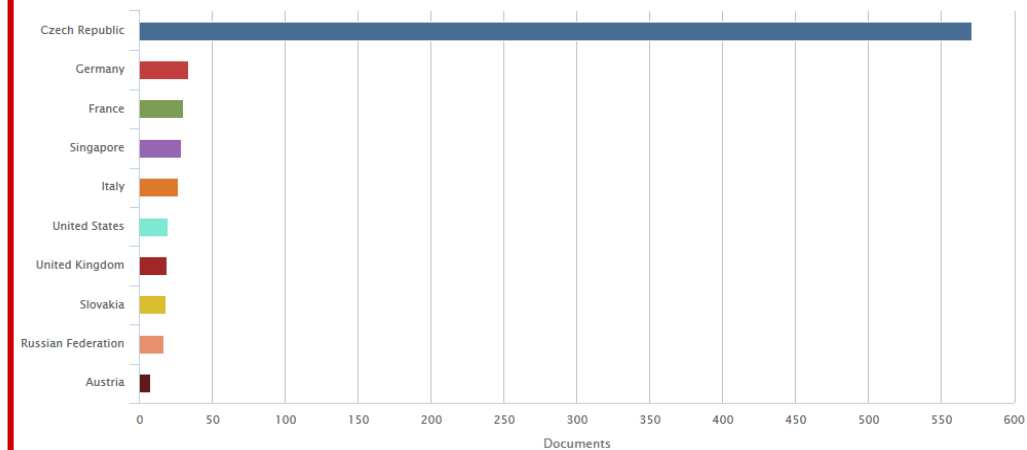
617 document results Choose date range to analyze: 2014 to 2014 Analyze

Year	Source	Author	Affiliation	Country/Territory	Document type	Subject area
------	--------	--------	-------------	-------------------	---------------	--------------

Country/Territory	Documents
☒ Czech Republic	571
☒ Germany	34
☒ France	30
☒ Singapore	29
☒ Italy	27
☒ United States	20
☒ United Kingdom	19
☒ Slovakia	18
☒ Russian Federation	17
☒ Austria	8
☐ Spain	8
☐ Netherlands	7
☐ Denmark	6
☐ Portugal	6
☐ Poland	6
☐ Canada	5
☐ Belgium	5
☐ Brazil	4
☐ Luxembourg	4
☐ Iran	4
☐ Hungary	4
☐ Finland	3

Documents by country/territory

Compare the document counts for up to 15 countries/territories

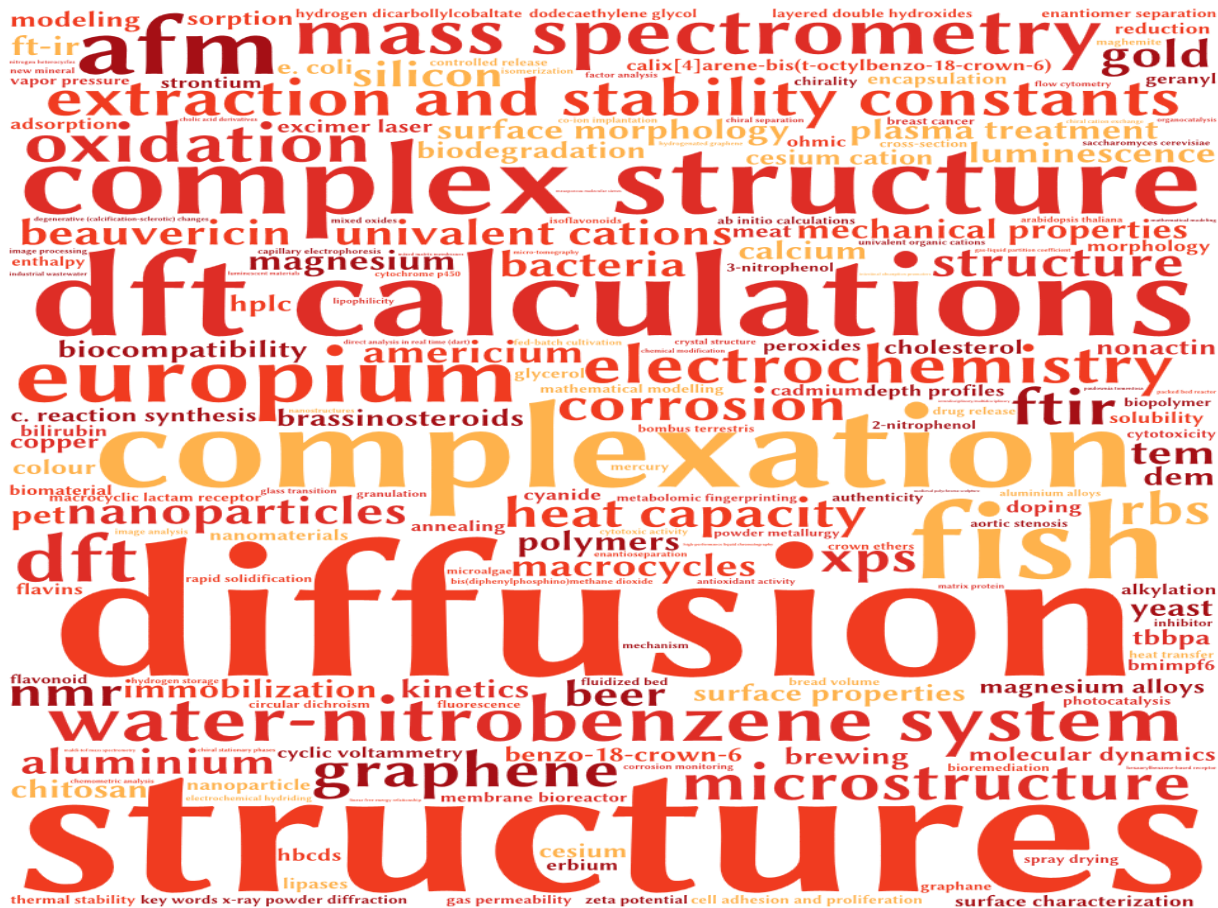


```

1 <html>
2 <head>
3 <script type="text/javascript" src="https://www.google.com/jsapi"></script>
4 <script type="text/javascript">
5   google.load("visualization", "1", {packages:["geochart"]});
6   google.setOnLoadCallback(drawRegionsMap);
7
8   function drawRegionsMap() {
9
10     var data = google.visualization.arrayToDataTable([
11       ['Country', 'Publications'],
12       ['Argentina', 3],
13       ['Australia', 2],
14       ['Austria', 8],
15       ['Belgium', 5],
16       ['Benin', 1],
17       ['Brazil', 4],
18       ['Canada', 5],
19       ['Colombia', 1],
20       ['Denmark', 6],
21       ['Finland', 3],
22       ['France', 30],
23       ['Germany', 34],
24       ['Greece', 2],
25       ['Hungary', 4],
26       ['Chile', 1],
27       ['India', 1],
28       ['Iran', 4],
29       ['Ireland', 2],
30       ['Italy', 27],
31       ['Japan', 3],
32       ['Jordan', 1],
33       ['Kazakhstan', 1],
34       ['Kenya', 1],
35       ['Latvia', 1],
36       ['Lithuania', 2],
37       ['Luxembourg', 4],
38       ['Mexico', 1],
39       ['Morocco', 1],
40       ['Netherlands', 7],
41       ['New Zealand', 1],
42       ['Norway', 3],
43       ['Poland', 6],
44       ['Portugal', 6],
45       ['Russian Federation', 17],
46       ['Saudi Arabia', 1],
47       ['Senegal', 1],
48       ['Serbia', 2],
49       ['Singapore', 29],
50       ['Slovakia', 18],
51       ['South Korea', 2],
52       ['Spain', 8],
53       ['Sweden', 2],
54       ['Switzerland', 3],
55       ['Taiwan', 1],
56       ['Turkey', 1],
57       ['United Kingdom', 19],
58       ['United States', 20]
59     ]);
60
61     var options = {
62       colorAxis: {colors: ['#feb24c', '#f03b2e', '#de2d26', '#a50f15']},
63       backgroundColor: '#f0f0f0',
64       datalessRegioncolor: '#bdbdbd'
65     };
66
67     var chart_div = document.getElementById('regions_div');
68     var chart = new google.visualization.GeoChart(document.getElementById('regions_div'));
69
70     google.visualization.events.addListener(chart, 'ready', function () {
71       chart_div.innerHTML += '';
72       console.log(chart_div.innerHTML);
73     });
74
75     chart.draw(data, options);
76   }
77 </script>
78 </head>
79 <body>
80   <div id="regions_div" style="width: 1500px; height: 1000px;"></div>
81 </body>
82 </html>

```

Stát a počet publikací.

Klíčová slova podle jejich výskytu.

<https://tagul.com/>

Návody a tutoriály k nástrojům

↘Gephi

→<http://gephi.github.io/users/>

↘Google Charts

→<https://developers.google.com/chart/>

↘OpenRefine

→<https://github.com/OpenRefine/OpenRefine/wiki/Screencasts>

→<https://github.com/OpenRefine/OpenRefine/wiki/External-Resources>

↘ScienceScape

→<https://vimeo.com/78916756>

↘VOSviewer

→<http://www.vosviewer.com/Getting-Started>

Závěrem

- ↘ Práce se základními hrubými daty. Podáváme tím přesné a relevantní informace?
 - Jak je dataset čistý?
 - Jsou zobrazené informace relevantní?
 - V jakém jsou kontextu?
 - Velikost datasetu značně ovlivňuje přehlednost sítě/grafu.
 - Statistická spolehlivost.
 - Proces ověření. Pravidlo „Garbage in, Garbage out“ – kontrola dat. Interpretace. Zpětná replikovatelnost výsledků.
- ↘ Využití programovacího jazyka **R** nebo **Python**.
- ↘ Pohodlnější cesta přes nabízené komerční systémy analytických nástrojů.

Děkuji Vám za pozornost...

Dotazy???

Použité zdroje

1. BARABÁSI, Albert-László. *V pavučině síťí*. Vyd. 1. V Praze: Paseka, 2005, 274 s. ISBN 80-7185-751-3
2. ECK, Nees Jan van a Ludo WALTMAN. Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics* [online]. 2009, vol. 84, is. 2, s. 523-538 [cit. 2015-02-27]. DOI: 10.1007/s11192-009-0146-3. ISSN: 1468-4527. Dostupné z: <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11192-009-0146-3>
3. GARFIELD, E. Announcing the SCI compact disc edition: CD-ROM gigabyte storage technology, novel software, and bibliographic coupling make desktop research and discovery reality. In: *Essays of an Information Scientist: Science Literacy, Policy, Evaluation, and other Essays*. Vol. 11. Philadelphia, Pa: ISI Press, 1990. ISBN 9780894950841. Dostupné z: <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v11p160y1988.pdf>
4. KESSLER, M. M. Bibliographic coupling between scientific papers. *American Documentation*. 1963, vol. 14, is. 1, s. 10-25. DOI: 10.1002/asi.5090140103. ISSN: 0096-946X. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.5090140103/abstract>
5. SMALL, Henry. Co-citation in the scientific literature: a new measure of the relationship between two documents. *Journal of the American Society for Information Science*. 1973, vol. 24, is. 4, s. 265-269. DOI: 10.1002/asi.4630240406. ISSN: 0002-8231. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.4630240406/abstract>